

۱۳۶۹ ش؛ محمدشفیع وارد، مرآت واردات: تاریخ سقوط صفویان، پیامدهای آن و فرمانروایی ملک محمود سیستانی، چاپ منصور صفتگل، تهران ۱۳۸۳ ش؛ محمدطاهرین حسین وحید قزوینی، تاریخ جهان‌آرای عباسی، چاپ سعید میرمحمدصادق، تهران ۱۳۸۳ ش؛ احمدعلی وزیری کرمانی، تاریخ کرمان، چاپ محمدابراهیم باستانی پاریزی، تهران ۱۳۷۰ ش؛

Jean Chardin, *Voyages de Monsieur le chevalier Chardin en Perse et autres lieux de l'Orient*, Amsterdam 1711; Cyril L. Elgood, *Safavid medical practice*, London 1970; Willem M. Floor, *The Afghan occupation of Safavid Persia: 1721-1729*, Paris 1998; Masashi Haneda, *Le Châh et les Qizilbâs: le système militaire safavide*, Berlin 1987; *Mirzâ Samî'â, Ta dh kirat al-Mulûk: a manual of Safavid administration (Circa 1137/1725)*, translated and explained by V. Minorsky, Cambridge 1980; Faruk Sümer, *Safevi devletinin kuruluşu ve gelişmesinde Anadolu Türklerinin rolü: Şah İsmail ile halefleri ve Anadolu Türkleri*, Ankara 1976.

/ شهناز رازپوش و نصرالله پورمحمدی املشی /

شاملو، احمد، شاعر، نویسنده، مترجم و روزنامه‌نگار معاصر ایرانی با نام شعری ا. صبح یا ا. بامداد. او در ۲۱ آذر ۱۳۰۴ در تهران چشم به جهان گشود. پدرش، حیدر، افسر ارتش بود و مادرش، کوکب عراقی نام داشت. دوره کودکی و نوجوانی او، به دلیل مأموریت‌های پدربش، در شهرهای مختلف سپری شد و سالهای دبستان را در خاش، مشهد، زاهدان و طبرس گذراند (سرکسیان، ص ۲۱؛ مجابی، ۱۳۸۰ ش، ص ۵۳-۵۴). به گفته خودش (۱۳۷۱ ش، ص ۲۰؛ ۱۳۹۱ ش، ص ۹۸)، چندان به تحصیل در مدرسه علاقه نداشت، اما به واسطه کتابخانه پدربزرگش، میرزاشریف عراقی، به مطالعه آثار ادبی علاقه‌مند شد و از حدود ده‌سالگی به نوشتن پرداخت. احمد سالهای اول و دوم دبیرستان را در بیرجند، مشهد و گرگان گذراند؛ در تهران سال سوم دبیرستان را رها کرد و به تحصیل در هنرستان صنعتی ایران و آلمان مشغول شد که با سفر کاری پدرش به گرگان و ترکمن صحرا ناگزیر تحصیلات دبیرستان را در گرگان ادامه داد (سرکسیان، ص ۲۲). او در ۱۳۱۹ ش مجموعه‌ای از نوشته‌های خود را به حسینقلی مستعان* داد که حاضر به چاپ آنها در نشریه خود نشد (شاملو، ۱۳۷۱ ش، همانجا).

مقارن با جنگ جهانی دوم (۱۳۱۸-۱۳۲۴ ش / ۱۹۳۹-۱۹۴۵)، شاملو تحت تأثیر فضای ناسیونالیستی حاکم، به طرفداران آلمان هیتلری پیوست و در نتیجه در ۱۳۲۱ ش، متفقین

اسلام‌آباد: مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، ۱۳۶۴ ش؛ محمدحسین‌بن فضل‌الله حسینی تفرشی، مبادی تاریخ زمان نواب رضوان مکان شاه‌صفی: تاریخ تحولات ایران در سالهای ۱۰۴۱-۱۰۳۸ ه. ق.، در ابوالمفاخرین فضل‌الله حسینی سوانح‌نگار تفرشی، تاریخ شاه‌صفی: تاریخ تحولات ایران در سالهای ۱۰۵۲-۱۰۳۸ ه. ق.، چاپ محسن بهرام‌نژاد، تهران ۱۳۸۸ ش؛ ابوالمفاخرین فضل‌الله حسینی سوانح‌نگار تفرشی، تاریخ شاه‌صفی: تاریخ تحولات ایران در سالهای ۱۰۵۲-۱۰۳۸ ه. ق.، چاپ محسن بهرام‌نژاد، تهران ۱۳۸۸ ش؛ غیاث‌الدین خواندمیر، ایران در روزگار شاه‌اسماعیل و شاه‌طهماسب صفوی، چاپ غلامرضا طباطبائی، تهران ۱۳۷۰ ش؛ خورشاه‌بن قباد حسینی، تاریخ ایلچی نظام شاه: تاریخ صفویه از آغاز تا سال ۹۷۲ هجری قمری، چاپ محمدرضا نصیری [ا] کونیچی هاندا، تهران ۱۳۷۹ ش؛ حسن روملو، احسن‌التواریخ، چاپ عبدالحسین نوانی، تهران ۱۳۸۴ ش؛ ولی‌قلی‌بن داوودقلی شاملو، قصص الخاقانی، چاپ حسن سادات ناصری، تهران ۱۳۷۱-۱۳۷۴ ش؛ صادق صادقی افشار، تذکره مجمع‌الخوایس، ترجمه عبدالرسول خیامپور، تبریز ۱۳۲۷ ش؛ احمدبن محمد غفاری قزوینی، تاریخ جهان‌آرا، تهران ۱۳۴۳ ش؛ ابوالحسن غفاری کاشانی، گلشن مراد، چاپ غلامرضا طباطبائی مجد، تهران ۱۳۶۹ ش؛ حسن‌بن حسن فسانی، فارسنامه ناصری، چاپ منصور رستگار فسائی، تهران ۱۳۸۲ ش؛ هنری فیلد، مردم‌شناسی ایران، ترجمه عبدالله فریار، تهران ۱۳۴۳ ش؛ ابوالقاسم‌بن عیسی قائم‌مقام، منشآت قائم‌مقام فراهانی، چاپ بدرالدین یغمایی، تهران ۱۳۶۶ ش؛ محمدبن ابوالقاسم کلاتر، روزنامه میرزا محمد کلاتر فارس: شامل وقایع قسمتهای جنوبی ایران از سال ۱۱۴۲ تا ۱۱۹۹ هجری قمری، چاپ عباس اقبال آشتیانی، تهران ۱۳۶۲ ش؛ محمدمصوم، خلاصه‌السير: تاریخ روزگار شاه‌صفی صفوی، تهران ۱۳۶۸ ش؛ ظهیرالدین‌بن نصیرالدین مرعشی، تاریخ گیلان و دیلمستان، چاپ منوچهر ستوده، تهران ۱۳۶۴ ش؛ محمدخلیل‌بن داوود مرعشی صفوی، مجمع‌التواریخ، چاپ عباس اقبال آشتیانی، تهران ۱۳۶۲ ش؛ محمدکاظم مروی، عالم‌آرای نادری، چاپ محمدامین رباحی، تهران ۱۳۶۴ ش؛ محمدحسن‌بن محمدکریم مستوفی، زبدة‌التواریخ، چاپ بهروز گودرزی، تهران ۱۳۷۵ ش؛ جلال‌الدین محمد منجم یزدی، تاریخ عباسی، یا، روزنامه ملاجلال، چاپ سیف‌الله وحیدنیا، تهران ۱۳۶۶ ش؛ احمدبن حسین منشی قمی، خلاصه‌التواریخ، چاپ احسان اشراقی، تهران ۱۳۵۹-۱۳۶۲ ش؛ فیروز منصوری، مطالعاتی درباره تاریخ و زبان و فرهنگ آذربایجان، تهران ۱۳۷۹ ش؛ محمدطاهر نصرآبادی، تذکره نصرآبادی: تذکره‌الشعرا، چاپ محسن ناجی نصرآبادی، تهران ۱۳۷۸ ش؛ علی‌نقی نصیری، القاب و مواجب دوره سلاطین صفویه، چاپ یوسف رحیم‌لو، مشهد ۱۳۷۲ ش؛ محمدابراهیم‌بن زین‌العابدین نصیری، دستور شهریاران: سالهای ۱۱۰۵ تا ۱۱۱۰ ه. ق. پادشاهی شاه‌سلطان‌حسین صفوی، چاپ محمدنادر نصیری مقدم، تهران ۱۳۷۳ ش؛ زین‌العابدین علی‌بن عبدالؤمن نویدی، تکملة‌الاخیار: تاریخ صفویه از آغاز تا ۹۷۸ هجری قمری، چاپ عبدالحسین نوانی، تهران